

Aanvullend onderzoek huismussen en vleermuizen

Slotlaan 17 te Wervershoof

In opdracht van de Gemeente Medemblik

In opdracht van:

Naam: Gemeente Medemblik
Contactpersoon: F. van der Staay
Postadres: Postbus 45
Postcode + plaats: 1687 ZG Wognum

Datum: 5 augustus 2022
Opgesteld door: M. Flikweert
Gecontroleerd door: G. van Luchtenberg
Status: Definitief
Versie: 1
Geldigheidsduur: 3 jaar

Smit Groenadvies BV

Adres: Zijperweg 5
1742 NE Schagen
Telefoonnummer: 0224 75 12 75
E-Mail: info@smitgroenadvies.nl
Website: smitgroenadvies.nl

Disclaimer

* Natuur is onvoorspelbaar. Het is mogelijk dat ondanks de zorgvuldige voorbereiding en onderzoek toch beschermde soorten worden aangetroffen tijdens de werkzaamheden. In dat geval heeft de uitvoerder een zorgplicht en is verantwoordelijk voor de verdere gang van zaken. In de wet is namelijk vastgelegd dat de wettelijke zorgplicht voor de aanwezige natuur gedurende het gehele plan-, uitvoerings- en beheertraject de verantwoordelijkheid is van de opdrachtgever.

Bij twijfel of er beschermde soorten en/of vaste rust-, verblijf- en voortplantingsplaatsen voorkomen in het plangebied moet altijd nader onderzoek worden uitgevoerd.

Inhoud

1	INLEIDING	4
1.1	Plangebied	4
1.2	Doel van het onderzoek	5
1.3	Leeswijzer	5
2	METHODE	6
2.1	Onderzoeksmethodiek huismus	6
2.2	Onderzoeksmethodiek vleermuis	6
2.3	Uitvoering van het onderzoek	7
3	RESULTATEN	8
3.1	Huismus	8
3.2	Vleermuis	8
4	EFFECTEN	10
4.1	Huismussen	10
4.2	Vleermuizen	10
5	CONCLUSIE	11
5.1	Huismus	11
5.2	Vleermuis	11
5.3	Ontheffing	11
6	BIBLIOGRAFIE	12
	BIJLAGE 1 WET NATUURBESCHERMING (WNB)	13

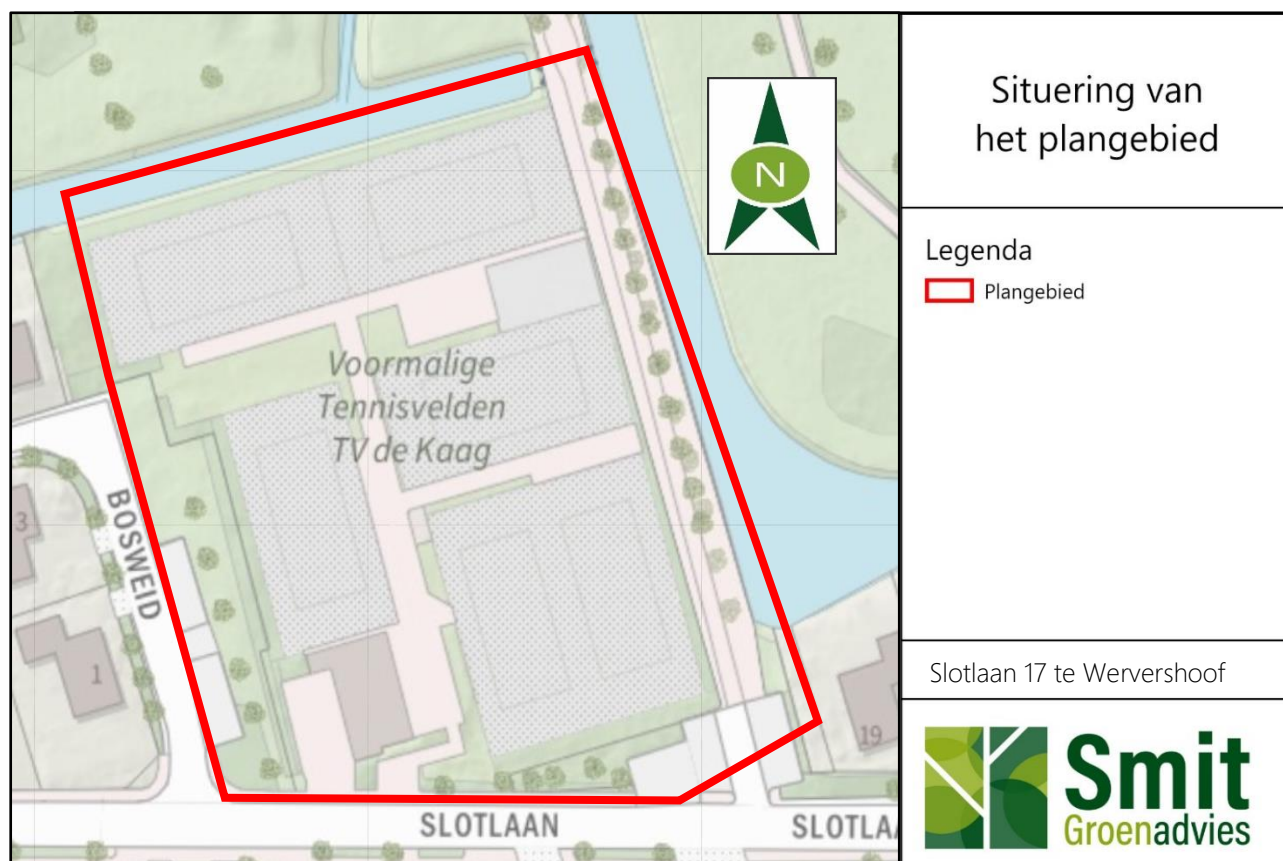
1 Inleiding

De gemeente Medemblik is voornemens om op het tennispark van tennisvereniging de Kaag nieuwbouw te plaatsen. Het plan is om op de zes oude tennisvelden 31 nieuwbouwwoningen te plaatsen. Daarnaast wordt de beplanting verwijderd en een rij bomen aan de oostzijde van het plangebied gekapt.

In de voorbereidingsfase van de werkzaamheden is een ecologische quickscan uitgevoerd door Smit Groenadvies in februari 2022. Uit deze quickscan is gebleken dat de haag en de rij Italiaanse populieren geschikt zijn als essentiële vliegroute voor vleermuizen en dat de haag naar verwachting essentieel leefgebied is voor huismussen. Om mogelijke negatieve effecten voor deze soorten in kaart te brengen is een aanvullend onderzoek uitgevoerd door Smit Groenadvies. Om de aanwezigheid van deze zwaar beschermde soorten aan te tonen of uit te sluiten is april en mei onderzoek naar huismussen en van mei tot juli 2022 aanvullend onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

1.1 Plangebied

Het plangebied bestaat uit de voormalige tennisvelden van tennisvereniging de Kaag, gelegen aan Slotweg 17 te Wervershoof. Het plangebied bestaat uit zes tennisvelden, waar 31 nieuwe woningen worden geplaatst. Het plangebied ligt in een groene omgeving. Rondom de tennisvelden staat om de oost-, noord-, en westzijde een hoge coniferen haag, waar bij de oostzijde ook nog een rij grote populieren staat welke tot het plangebied behoren. Aan de zuidkant bij de ingang staan plantvakken met heesters en bomen. Direct ten noorden en oosten van het plangebied is de dichtstbijzijnde watergang gelegen.

Figuur 1. Locatie plangebied te Wervershoof.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van het aanvullend onderzoek;

- vaststellen of uitsluiten van aanwezigheid van huismussen en vleermuizen;
- vaststellen of uitsluiten van vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen en vleermuizen;
- bepalen of de voorgenomen activiteiten een negatief effect op de voorkomende soorten en hun leefgebied heeft;
- toetsing van de resultaten aan de Wet natuurbescherming.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de methode omschreven waarmee het onderzoek is uitgevoerd. In hoofdstuk 3 staan de resultaten beschreven. Hier komt naar voren welke soorten zijn aangetroffen binnen en nabij het plangebied. In hoofdstuk 4 worden de negatieve effecten bepaald van de werkzaamheden op de onderzochte soorten. In hoofdstuk 5 staat de conclusie waarin de te nemen maatregelen worden besproken.

2 Methode

In dit hoofdstuk wordt behandeld hoe de resultaten van het onderzoek verkregen zijn. Voor het soortenonderzoek wordt voor iedere soort een andere onderzoeksmethode gebruikt. Ook wordt een overzicht gegeven van de datum en tijd waarop de veldbezoeken plaatsvonden, de weersomstandigheden tijdens deze bezoeken en door welke onderzoekers het veldwerk is uitgevoerd.

2.1 Onderzoeksmethodiek huismus

Het onderzoek naar huismussen is uitgevoerd volgens de onderzoeksmethodes zoals beschreven in het 'Kennisdocument Huismus 2017' (BIJ12, 2017) en het soorteninventarisatieprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017). Hierdoor wordt het onderzoek op een wetenschappelijke manier uitgevoerd zodat het bij eventuele vervolgstappen als juridische basis kan dienen. Conform het protocol voldoet het onderzoek aan de volgende eisen:

- het onderzoek dient uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige;
- het onderzoek dient minimaal uit twee veldbezoeken te bestaan tussen 1 april en 15 mei;
- er dienen minimaal 10 dagen tussen de twee veldbezoeken te zijn;
- onderzoek vindt overdag plaats tussen 1 á 2 uur na zonsopkomst en 1 á 2 uur voor zonsondergang;
- de onderzoeken worden uitgevoerd tijdens gunstige weersomstandigheden;
 - geen regen;
 - geen harde wind;
 - geen kou.

Gedurende de twee veldbezoeken is het plangebied en de omgeving (binnen een straal van 500 meter) geïnventariseerd op de aanwezigheid van huismussen en andere broedvogels. Er is gelet op de aanwezigheid van nesten binnen het plangebied en of huismussen het plangebied gebruiken als functionele leefomgeving.

2.2 Onderzoeksmethodiek vleermuis

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd volgens het landelijk gestandaardiseerde inventarisatieprotocol, te weten het vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk groene Bureaus 2021). Het onderzoek is op wetenschappelijke wijze uitgevoerd zodat het bij eventuele vervolgstappen als juridische basis kan dienen.

Het plangebied kan onderdeel van een vliegroute of foerageergebied zijn voor vleermuizen. Deze gebruiksfunctie is tijdens het veldwerk onderzocht. Voorafgaand aan het onderzoek is er gekeken naar vleermuissoorten die in het plangebied kunnen voorkomen. Hiervoor zijn verspreidingsgegevens en de voorkeurshabitat bestudeerd en binnen het plangebied geobserveerd. De groenelementen zijn geschikt als vliegroute voor zowel gebouwbewonende- als boombewonende soorten; hierdoor is het onderzoek op alle vleermuizen gericht, zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Het is niet uitgesloten dat ook andere vleermuissoorten voorkomen. Andere vleermuissoorten die waargenomen zijn, zijn uiteraard ook opgenomen in dit rapport. Bezoekrondes en/of bezoektijden kunnen tussentijds worden aangepast afhankelijk van de bevindingen tijdens het veldwerk. Bijvoorbeeld als vleermuizen na zonsopkomst nog actief zijn wordt het veldonderzoek voortgezet totdat alle vleermuizen zijn ingevlogen.

Het terreingebruik door vleermuizen is 's nachts nader onderzocht door middel van surveilleren en posten met batdetectors (Pettersson D240X). Tijdens alle veldbezoeken is gekeken naar aanwezige vliegroutes en foerageergebieden in het plangebied. Deze functies zijn te verwachten bij de bomenlanen, groenelementen en luwe plekken binnen het plangebied. De observaties van gedrag, in combinatie met de verzamelde geluidsfragmenten, bepalen welke functies in het plangebied worden gebruikt en of het een essentieel leefgebied voor vleermuizen is.

Conform het protocol voldoet het onderzoek aan de volgende minimale eisen:

- het onderzoek dient uitgevoerd te worden door een ecologisch deskundige;
- het onderzoek dient minimaal uit twee veldbezoeken te bestaan tussen 15 april en 15 oktober;
- er dienen minimaal 20 dagen tussen de veldbezoeken te zijn;
- veldbezoeken duren minimaal 2 uur;
- de onderzoeken worden uitgevoerd tijdens gunstige weersomstandigheden;
 - hoogstens motregen;
 - geen harde wind;
 - minimaal 10 graden.

2.3 Uitvoering van het onderzoek

Hieronder is een overzicht gegeven van de datum en tijd waarop de veldbezoeken (per soort) hebben plaatsgevonden. Ook is aangegeven welke onderzoekers het veldwerk hebben uitgevoerd en wat de weersomstandigheden waren. Tabel 1 betreft het huismusonderzoek en tabel 2 betreft het vleermuisonderzoek.

Tabel 1: Momenten waarop veldonderzoek naar huismus is uitgevoerd

Datum	Uitgevoerd door	Tijdsduur	Specificatie	Temperatuur	Weer
11 april 2022	R. IJlstra	14:15-15:30	Ronde 1	12°C	Droog, Bewolking 0%, O 4 Bft
24 april 2022	T. Kusters	11:00-12:10	Ronde 2	14°C	Droog, Bewolking 70%, NNO 2 Bft

Tabel 2: Momenten waarop veldonderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd

Datum	Uitgevoerd door	Tijdsduur	Specificatie	Temperatuur	Weer
12 mei 2022	R. Viset	21:51-0:07	Ronde 1 (avond)	17°C	Droog, Bewolking 40%, W 2 Bft
18 juli 2022	M. Flikweert	22:45-00:15	Ronde 2 (avond)	25°C	Droog, Bewolking 50%, ZO 1 Bft

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het veldonderzoek weergegeven. Tijdens de inventarisaties is onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde soorten en naar de functie van het gebied voor deze soorten. De resultaten staan hieronder per onderzochte soortgroep beschreven.

3.1 Huismus

Tijdens de beide veldbezoeken is onderzoek gedaan naar de functie van de groenstructuren (grote heggen) in het plangebied. Er geen huismussen met functioneel gedrag (bijvoorbeeld met territoriale roep) vastgesteld bij de heg tijdens de veldbezoeken. 100 meter verderop in een woonstraat zijn wel huismussen aanwezig, deze hebben verblijfplaatsen in de woningen. De heggen in het plangebied worden niet als essentiële groenstructuren beschouwd, omdat er geen aanwezigheid of functioneel gedrag van huismus in het plangebied is vastgesteld. In de directe omgeving van het plangebied zijn in de tuinen van bewoners heggen en heesters aanwezig welke wel in gebruik waren door de huismussen. Omdat deze groenstructuren dichterbij de verblijfplaatsen van de huismussen liggen worden deze als essentiële groenstructuur gezien.

3.2 Vleermuis

Onderzoek naar het voorkomen van foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen is uitgevoerd en de waargenomen soorten zijn genoteerd. Het plangebied kan voor vleermuizen functies hebben als foerageergebied en als trekroute. Om te bepalen welke functies gebruikt worden is onderzoek verricht naar functioneel gedrag van vleermuizen die wijzen op aanwezigheid van foerageergebied en vliegroutes. Met de verzamelde gegevens is bepaald of het om functioneel leefgebied gaat en wat de functie van het gebied is.

Tijdens beide veldbezoeken zijn er aan het begin van de avond meerdere vleermuissoorten waargenomen die in een rechte lijn snel over de bomenrij of de heg in het plangebied vlogen. Tijdens het eerste veldbezoek is vastgesteld dat vijf laatvliegers in rechte lijn in westelijke richting tussen de bomenrij in het plangebied door vlogen. Om de heg werden zich snel verplaatsende gewone dwergvleermuizen waargenomen in groepen van drie tijdens beide veldbezoeken.

3.2.1 Waargenomen soorten

De volgende soorten zijn waargenomen in het plangebied;

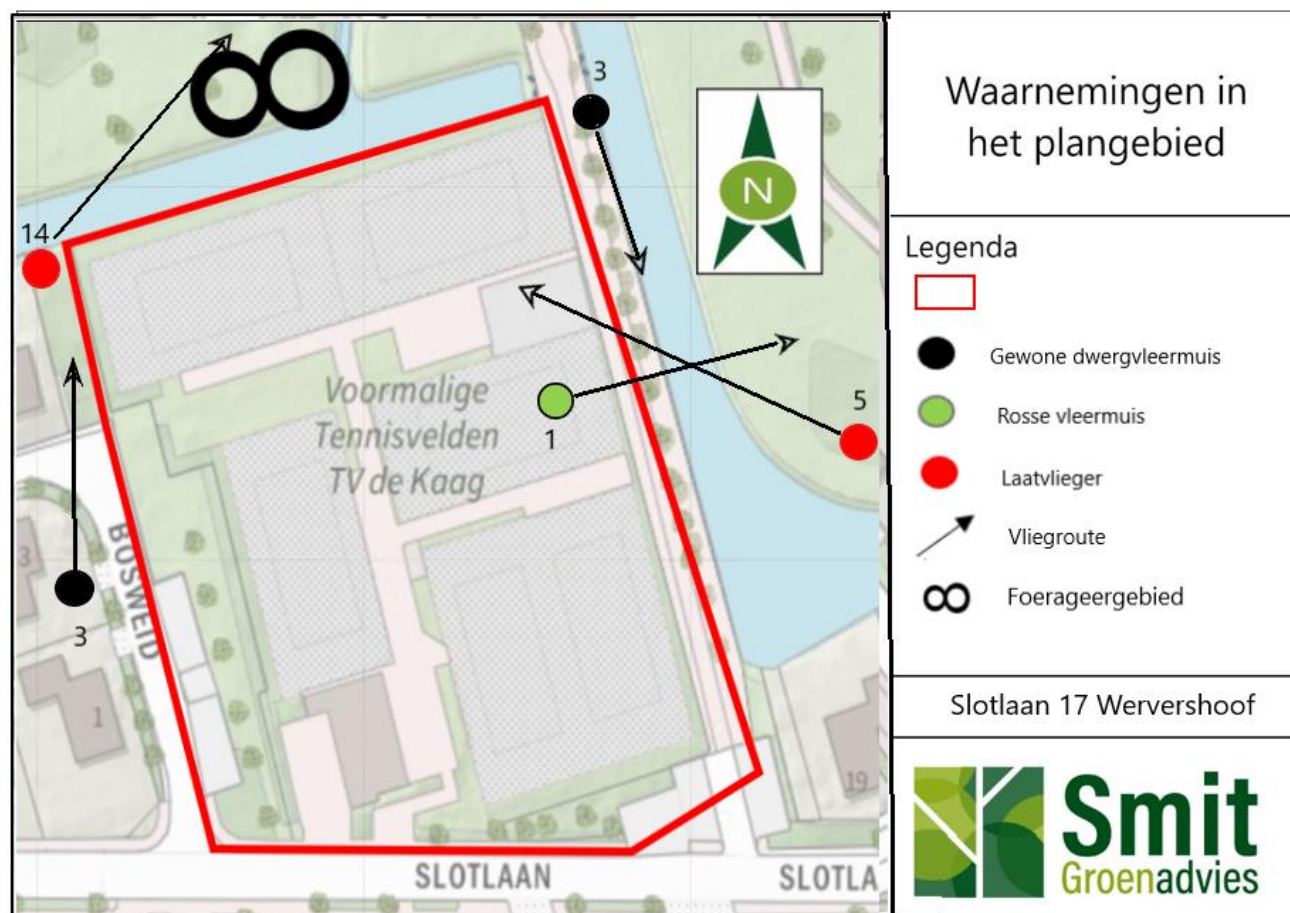
- 3 Gewone dwergvleermuizen bij de bomenlaan;
- 3 Gewone dwergvleermuizen bij de woonhuizen ten westen van het plangebied;
- 5 Laatvliegers bij de bomenlaan;
- 14 Laatvliegers bij de noordelijke heg en watergang ;
- Rosse vleermuis bij de bomenlaan.

3.2.2 Foerageergebieden

Tijdens het laatste veldbezoek is een grote groep laatvliegers geobserveerd die vanuit de omgeving naar het park ten noorden van het plangebied trokken en daar langdurig bezig waren met foerageren waarbij ze steeds het plangebied invlogen. Laatvliegers vliegen vaak op en neer bij de aangegeven foerageerlocatie in figuur 2. De foerageergebieden zijn voornamelijk langs de groenstructuren (heggen) rondom het plangebied.

3.2.3 Vliegroutes

Er zijn meerdere vliegroutes waargenomen gedurende het onderzoek. Er zijn grote aantallen laatvliegers waargenomen tijdens beide veldbezoeken. Er is duidelijk overvlieggedrag van de gewone dwergvleermuis geobserveerd, De rosse vleermuis is waargenomen gedurende het veldbezoek, overvliegend over het plangebied.

Figuur 2: Waarnemingen van functioneel leefgebied van vleermuizen.

+

4 Effecten

In dit hoofdstuk worden de verwachte effecten door de werkzaamheden besproken. Deze worden per soortgroep behandeld.

4.1 Huismussen

Er worden geen negatieve effect verwacht van de kap van de bomenrij en de heggen in het plangebied. De bomenrij en de heggen worden incidenteel gebruikt en er zijn vergelijkbare groenstructuren aanwezig. Er worden geen negatieve effecten verwacht van de geplande werkzaamheden voor de huismus.

4.2 Vleermuizen

- Negatieve effecten op de vliegroute en foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis worden wel verwacht bij het verwijderen van de bomenrij en de heggen. Het plangebied wordt tijdens de bezoekerontoes intensief gebruikt door diverse soorten vleermuizen. Ook is er veel activiteit geconstateerd in een park ten noorden en oosten langs een bosranden en langs waterwegen.
- Door het ontbreken van bekende landschapsbakens raken vleermuizen de oriëntatie kwijt tussen de geschikte foerageergebieden en verblijfplaatsen.
- Door de ingreep verandert de functie van het plangebied, van recreatie naar woonbestemming. Hierdoor zal de mate van verstoring van licht, geluid, trillingen en andere verstoringsbronnen naar verwachting toenemen.

5 Conclusie

In dit hoofdstuk worden per soort de resultaten van de onderzoeken en de effecten samengevat en eventuele vervolgstappen geadviseerd.

5.1 Huismus

Uit het huismusonderzoek is gebleken dat de huismussen het plangebied incidenteel gebruiken. Het is géén essentieel leefgebied. Daarnaast zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden in de omgeving aanwezig. Met de geplande werkzaamheden wordt géén negatief effect verwacht op de huismus. De geplande activiteiten zijn niet ontheffing plichtig.

5.2 Vleermuis

Uit het vleermuisonderzoek is gebleken dat vleermuizen de bomenrijen in het plangebied gebruiken als vliegroute en foerageergebied. Er zijn drie soorten vleermuizen waargenomen: de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de rosse vleermuis. Deze soorten zijn constant foeragerend en tijdens zonsondergang overvliegend waargenomen langs de lijnvormige elementen. Met de geplande werkzaamheden wordt er een negatief effect verwacht op de vleermuizen. De geplande werkzaamheden zijn voor vleermuizen **wél ontheffing plichtig**.

5.3 Ontheffing

Voor de kap werkzaamheden van de heg en de bomenrij in het plangebied dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) te worden aangevraagd. Bij de ontheffing dient rekening gehouden te worden met de procedure tijd die kan oplopen tot 20 weken. Hiervoor dient een activiteitenplan opgesteld te worden met daarin de mitigerende en compenserende maatregelen. Dit houdt in dat eerst alternatieve lijnvormige elementen moeten worden toegepast in de vorm van bijvoorbeeld een vleermuischerm. Op basis van het activiteitenplan wordt een ontheffing aanvraag ingediend bij bevoegd gezag. De ontheffing aanvraag wordt daarna door bevoegd gezag getoetst op bewezen effectiviteit.

De ontheffing aanvraag wordt daarna eventueel aangepast en leidt daarna tot toekenning of afwijzing.

Indien er een ontheffing wordt toegewezen mogen daarna de werkzaamheden worden uitgevoerd zoals ze worden beschreven in de ontheffing.

Dit geldt overigens alleen voor de werkzaamheden aan de heg en bomenrij aan de oostzijde van het plangebied. De rest van de werkzaamheden op het terrein kunnen worden uitgevoerd mits er gewerkt wordt buiten de globale broedperiode van vogels (maart-september). De werkzaamheden dienen daarnaast een minimaal effect te hebben op vleermuizen als gevolg van verstoring. De vastgestelde vliegroute dient ten alle tijden toegankelijk te blijven voor vleermuizen. Er mag dus geen opslag van machines en materialen geplaatst worden nabij de vliegroute. Ook dient voorkomen te worden met bouwlampen te werken rondom zonopkomst en zonsondergang omdat dit vleermuizen verstoort.

6 Bibliografie

BIJ12. (2017). *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis*. Utrecht: BIJ12.

BIJ12. (2017). *Kennisdocument Huismus*. Utrecht: BIJ12.

BIJ12. (2017). *Kennisdocument Ruige dwergvleermuis*. Utrecht: BIJ12.

NGB (Netwerk Groene Bureaus). (2017) Soorteninventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017). Geraadpleegd van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen/protocollen-vis-amfibie-reptiel-vogel>

NGB (Netwerk Groene Bureaus). (2021). Vleermuisprotocol 2021. Geraadpleegd van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Wet Natuurbescherming: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>

M. Flikweert (16 februari 2022). *Ecologische quickscan Nieuwbouw aan de Slotlaan 17 te Wervershoof*. Smit Groenadvies.

Bijlage 1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming is het wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd. In deze wet is zowel soort- als gebiedsbescherming opgenomen. De gebiedsbescherming bestaat voornamelijk uit de Natura 2000 gebieden. Op enkele uitzonderingen na zijn de provincies het bevoegd gezag van de wet. Zij organiseren daarbij de ontheffingen en handhaving.

De zorgplicht geldt altijd

Ongeacht de activiteit en de soort dient voldoende zorg in acht genomen te worden voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De zorgplicht stelt dat "Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving" en dit houdt in dat "een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten: dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel, indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt."